

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри

Підприємництва, торгівлі та
туристичного бізнесу
Протокол № 2 від 04.09.2024р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

24 «Сфера обслуговування»
242 «Туризм і рекреація»
перший (бакалаврський)
"Туризм"

Розробники:
к.е.н., доцент
доктор філософії з
туризму

Олена СТРИЖАК

Катерина ВОВК

Завідувач кафедри
Підприємництва,
торгівлі та туристичного
бізнесу

Марина САЛУН

Гарант програми

Олена СТРИЖАК

Харків
2025

ВСТУП

Актуальність практичної підготовки здобувачів освітнього рівня "бакалавр" є важливою складовою процесу професійного становлення майбутніх фахівців у галузі туризму і рекреації.

Вона сприяє закріпленню теоретичних знань, розвитку професійних компетенцій, формуванню практичних навичок, навичок командної роботи та адаптації до реальних умов професійної діяльності у сфері туризму і рекреації.

Програма переддипломної практики для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра, які навчаються за спеціальністю 242 "Туризм і рекреація" освітньої програми «Туризм» галузі знань 24 "Сфера обслуговування", спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про туристичну галузь. Вона передбачає оволодіння базовими професійними навичками та вміннями, необхідними для початкового рівня професійної діяльності, та акцентує на ефективному практичному застосуванні здобутих теоретичних знань.

Робоча програма переддипломної практики розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 "Туризм і рекреація". Вона орієнтована на забезпечення здобувачів вищої освіти сучасними базовими професійними компетенціями, необхідними для успішного початку кар'єри у сфері туризму та рекреації.

1. Характеристика, мета, завдання та результати переддипломної практики

1.1. Характеристика *переддипломної* практики

Характеристику переддипломної практики представлено в табл. 1:

Таблиця 1

Характеристика переддипломної практики

Кількість кредитів	Загальна кількість годин		Вид контролю	Семестр
9	270		звіт	VIII
	з них			
	практика	самостійна		
	270			

1.2. Метою практики є збирання, опрацювання, систематизація, аналіз інформації, потрібної для організації та здійснення туристичної діяльності, закріплення та поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти.

1.3. Основні завдання та результати переддипломної практики.

Основні завдання та результати переддипломної практики є:

здобуття практичних навичок для розв'язання прикладних проблем розвитку підприємств туристичного бізнесу;
аналіз законодавства у сфері туризму;

оцінювання конкурентного середовища підприємств туристичного бізнесу;

діагностика основних показників діяльності підприємств туристичного бізнесу та розроблення рекомендацій за результатами аналізу;

розроблення пропозицій щодо удосконалення системи управління підприємствами туристичного бізнесу в сучасних умовах.

Пройшовши практику, здобувачі освіти мають досягти результати відповідно до освітньо-професійної програми (табл. 2):

Таблиця 2

Заплановані компетентності та результати навчання за видами практик

Результати навчання (РН)	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН2	ЗК15
РН6	ЗК15
РН13	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК08, ЗК09, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, СК3, СК8, СК11, СК14, СК15, СК16
РН14	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13, СК6, СК8, СК13, СК14, СК15
РН15	ЗК01, ЗК03, ЗК05, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13, СК1, СК3, СК7, СК8, СК13, СК14, СК15
РН16	ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК06, СК1
РН17	ЗК01, ЗК04, ЗК14, СК11, СК15
РН18	ЗК01, ЗК05, ЗК13, СК2, СК3, СК4, СК10, СК11, СК13, СК15
РН19	ЗК01, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК1, СК3, СК4, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК14, СК15, СК16
РН20	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ЗК08, ЗК10, ЗК13, СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК16
РН21	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК06, ЗК10, ЗК13, СК1, СК3, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК14, СК16

Примітка:

СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. Використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК15.Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

РН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

РН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

РН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

РН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

РН7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

РН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

РН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

РН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

РН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

РН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

РН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

РН21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

РН22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

2. Зміст та організація проведення переддипломної практики

Процес організації практики вимагає вирішення таких питань:

вибір баз практики;

визначення кола обов'язків та прав здобувачів-практикантів;

установлення загальних засад керівництва практикою;

визначення форми проведення практики;

підготовка індивідуальних завдань для проходження практики;
підбір інформаційної бази практики (літературних джерел, законодавчих та нормативних документів тощо);
визначення форм і методів контролю за проходженням практики;
розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

Організація проведення переддипломної практики передбачає наступні етапи:

1. Інструктаж з техніки безпеки й охорони праці;
2. Оформлення договору, документів для проходження практики;
2. Виконання програми практики та індивідуальних завдань;
3. Оформлення звіту про проходження практики та заповнення щоденника;
4. Отримання характеристики керівника практики від підприємства, відгуку керівника практики від ЗВО;
5. Захист звіту про проходження практики на кафедрі.

Програма переддипломної практики передбачає:

1. Закріплення, розширення та поглиблення теоретичних знань з метою формування умінь виконувати функціональні обов'язки в межах посад фахівців туристичної галузі, готельно-ресторанного бізнесу та рекреаційних установ, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики та посадовим обов'язкам.

2. Застосування набутих теоретичних знань для розвитку професійного мислення, аналізу туристичних та рекреаційних процесів, виявлення основних чинників впливу на них, прогнозування тенденцій розвитку індустрії туризму й рекреації та обґрунтування управлінських рішень.

3. Набуття практичного досвіду роботи в організаціях туристичної сфери, закладах відпочинку, рекреаційних центрах та отримання навичок самостійного аналізу розвитку туристичних послуг, соціально-економічних процесів і їх впливу на ринок туризму як елемент науково-дослідної діяльності.

4. Розвиток умінь самостійного оновлення та поповнення знань, а також їх творчого застосування для вирішення завдань у сфері туризму та рекреації.

5. Збір фактичного матеріалу для написання звіту, що включає дослідження туристичних потоків, аналіз потенціалу рекреаційних ресурсів та оцінювання діяльності туристичних підприємств.

3. Вимоги до баз переддипломної практики

Місцем проведення практики є підприємство, установа, організація будь-якої форми власності, що може забезпечити виконання програми практики за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Місце проходження бази практики може бути обране здобувачем вищої освіти самостійно за умови відповідності вимогам освітньої програми за спеціальністю 242 "Туризм і рекреація" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за погодженням з кафедрою та науковим керівником. Також базу практики може бути запропоновано кафедрою.

Підставою для проходження переддипломної практики здобувачами вищої освіти є укладений договір між підприємством, установою, організацією (базою практики) та ХНЕУ ім. С. Кузнеця. У разі проходження переддипломної практики на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця договір не укладається.

У разі виникнення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) місце бази практики здобувача вищої освіти може бути змінено незалежно від попередньо укладених угод або дати проходження практики можуть бути перенесені в індивідуальному порядку.

Практика розпочинається з визначення її основних завдань. Встановлюються обов'язки та права здобувачів-практикантів, загальні принципи керівництва практикою та форма її проведення. Визначаються методи і форми контролю за процесом проходження практики, а також розробляються вимоги до підготовки та оформлення звіту за результатами практики.

4. Структура переддипломної практики

Під час переддипломної практики здобувачами вищої освіти спеціальності "Туризм і рекреація" надаються індивідуальні завдання відповідно до теми дипломного дослідження, які включають перелік питань для опрацювання. Виконання цих завдань є обов'язковим. Індивідуальні завдання призначаються керівниками науково-дослідних робіт здобувачів вищої освіти з метою збору додаткової інформації, необхідної для проведення наукових досліджень, підготовки доповідей, публікацій, повідомлень і кваліфікаційних робіт.

Зміст і обсяг індивідуальних завдань визначає науковий керівник здобувача вищої освіти. Протягом практики здобувачі вищої освіти повинні виконати наступні завдання:

ознайомитись з функціями управлінських структур в сфері туризму та рекреації, а також їх взаємозв'язками з іншими підрозділами на базі практики.

отримати компетентності в аналізі та опрацюванні інформації про організаційні, соціальні та фінансові процеси в організаціях, що працюють у сфері туризму та рекреації, з використанням сучасних програмних пакетів і автоматизованих систем.

Програма переддипломної практики для здобувачів спеціальності "Туризм і рекреація" включає наступні завдання:

ознайомлення із соціально-економічними показниками бази практики, зокрема в галузі туризму та рекреації;

аналіз існуючої системи управління в туристичних підприємствах і рекреаційних установах;

аналіз структури управління організацією в контексті туризму та рекреації;

оцінювання інформаційної бази організацій у сфері туризму та рекреації;

Набуття навичок у моделюванні економічних і соціальних процесів, що стосуються туристичної діяльності;

Систематизація та поглиблення знань з вивчених спеціальних дисциплін, зокрема, менеджменту туризму, маркетингу та рекреаційних послуг;

Набуття практичних навичок і досвіду у професійній та організаторській діяльності на підприємствах, що займаються наданням туристичних послуг, в організаціях, які працюють у сфері рекреації, а також в органах місцевого самоврядування, що займаються розвитком туристичної інфраструктури.

5. Вимоги до звіту з переддипломної практики

Структурно звіт складається відповідно до розділів, що передбачені робочою програмою переддипломної практики та відображаються у змісті. До звіту додається виконане індивідуальне завдання та копії документів (додатків) про виконану роботу. Усі додатки до звіту повинні бути пронумеровані. Посилання у текстовій частині звіту на додатки подається із вказівкою на номер додатка.

Звіт містить наступні складові: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

У вступі повинні бути висвітлені такі елементи: актуальність, мета, об'єкт, предмет дослідження та завдання, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети.

Звіт за результатами переддипломної практики у сфері туризму і рекреації має відображати як теоретичні основи туристичної діяльності, так і практичні аспекти, набуті під час проходження практики. Особливу увагу необхідно приділити аналізу специфіки роботи бази практики, якою може бути туристичний оператор, агенція, готельно-рекреаційний комплекс або інша організація, що функціонує у сфері туризму та рекреації, або є дотичною або є дотичною до процесу розробки та реалізації туристичного продукту. Організація, яка є базою проходження переддипломної практики, повинна здійснювати діяльність, пов'язану з туристичною або рекреаційною сферою, і забезпечувати виконання завдань, передбачених програмою практики в рамках освітньої програми "Туризм і рекреація". Це може бути туристичний оператор, агенція, готельно-рекреаційний комплекс, природоохоронна установа, орган місцевого самоврядування, який займається розвитком туризму, або інша структура, що функціонує в туристичній чи рекреаційній галузі.

Усі питання, що висвітлюються у звіті, повинні ґрунтуватися на чинних нормативно-правових актах, інструкціях, а також враховувати регіональні та галузеві особливості діяльності бази практики.

Усі розрахунки, зокрема аналіз фінансово-економічних показників, відвідуваності туристичних об'єктів, розробки маршрутів або рекреаційних програм, мають базуватися на офіційних інформаційних джерелах і бути представленими у цифровому форматі. Проведений аналіз повинен включати оцінювання тенденцій розвитку туристичної та рекреаційної діяльності бази практики, виявлення закономірностей у її роботі (наприклад, сезонність, популярність послуг, сегментація клієнтів), а також сформульовані висновки та рекомендації.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний висловити свою авторську позицію щодо аналізованих процесів, запропонувати ідеї з удосконалення діяльності бази практики, розширення спектра туристичних послуг або оптимізації рекреаційних програм. Особливий акцент слід зробити на перспективах сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності організації у майбутньому.

До захисту допускають звіт, який відповідає принципам академічної доброчесності. Перевірку звіту про практику здійснює відповідний підрозділ університету з використанням інтернет-сервісу StrikePlagiarism.com. Рівень унікальності звіту про практику визначають протоколом кафедри і доводять до відома здобувача вищої освіти науковим керівником із практики.

Загальний обсяг звіту про практику (без урахування додатків, титульного аркушу, змісту та списку джерел) становить 25 – 30 с.;

формат аркушу А4 (210 x 297 мм);

шрифт – Times New Roman;

інтервал – 1,5;

абзацний відступ 1,25;

поля: ліворуч – 3,0 см, праворуч – 1,5 см, зверху і знизу – по 2 см;

орієнтовний обсяг структурних складових звіту: вступ – 2 – 3 с., основна частина – 20 – 25 с., висновки – 2 – 3 с.;

мови звіту – українська, англійська;

комплектація звіту: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.;

нумерацію сторінок, використання формул, діаграм, таблиць, оформлення додатків та посилання на літературні джерела здійснюють відповідно до загальних вимог, установлених для написання курсових і дипломних робіт;

звіт подають на паперовому носії або в електронному варіанті відповідно до вимог, визначених кафедрою.

6. Підбиття підсумків переддипломної практики

Підбиття підсумків переддипломної практики здобувача за спеціальністю "Туризм і рекреація" здійснюється представниками закладу вищої освіти та бази практики на основі виконання здобувачем його обов'язків, а саме:

повністю і самостійно виконати завдання, передбачені програмою та календарним планом практики, з акцентом на особливостях туристичної і рекреаційної діяльності бази практики;

забезпечити необхідну якість виконаної роботи відповідно до завдань і стандартів підрозділу бази практики, а також її результативність;

регулярно вести записи у щоденнику практики про характер виконуваної роботи, завдання, виконані в межах бази практики, та своєчасно надавати його для перевірки керівникам практики;

дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, суворо виконувати правила охорони праці, особливо в умовах роботи з клієнтами та на туристичних об'єктах;

оформити та успішно захистити звіт за результатами проходження практики, демонструючи в ньому набуті професійні компетенції, власний аналіз та пропозиції щодо перспектив розвитку підприємства.

7. Критерії оцінювання результатів переддипломної практики

Оцінка результатів проходження та захисту звітів з практики проводиться за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в Університеті.

Підсумкова кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики враховує:

- рекомендовану кількість балів від бази практики;
- рекомендовану кількість балів керівника від кафедри;
- презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;
- відповіді на запитання.

У (табл. 5) наведено критерії оцінювання результатів навчання.

Таблиця 5.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Бали	Критерії оцінювання результатів навчання
90-100	Звіт про проходження практики і щоденник практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений кафедрою термін; звіт містить елементи новизни, має практичне значення; здобувач оволодів навичками дослідної роботи: збору інформації, аналізу, формулювання висновків, пропозицій; відповідь здобувача вищої освіти на питання членів комісії вичерпна

82-89	Програма практики розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; недостатньо використані в процесі аналізу матеріали звітності; мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту, щоденника; здобувач на захисті продемонстрував добрі знання, відповів на запитання членів комісії.
74-81	Мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту та щоденника; опущені граматичні та стилістичні помилки; мають місце неточності у розрахунках при проведенні аналізу; на захисті здобувач вищої освіти продемонстрував задовільні знання; відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.
64-73	Звіт про проходження практики та щоденник практики оформлені з численними помилками або не в повному обсязі, на захисті здобувач вищої освіти проявив повне незнання досліджуваного об'єкта, не зумів задовільно відповісти на поставлені запитання членів комісії.
60-63	Здобувач вищої освіти допустив суттєві помилки при вирішенні завдань виробничої практики, неспроможний дати пояснення виконаних розрахунків; звітні документи оформлені з помилками; оцінка керівника з практики та характеристика свідчать про низький рівень володіння знаннями, уміннями та компетенціями
35-59	Звіт подано керівникові на перевірку з порушенням термінів; виконаний із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито.
1-35	Відсутні звітні документи: звіт, щоденник з практики та характеристика.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили в призначений термін звіти з практики, мають академічну заборгованість.

8.Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (ред. від 01.01.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. (ред. від 01.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Цивільний кодекс України від 19.06.2003 р. (ред. від 01.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Закон України "Про туризм" від 15.09.1995 р. (ред. від 16.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>

5.Закон України "Про курорти" від 19.01.2006 р. (ред. від 16.10.2020 р.)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>

6.Закон України "Про страхування" від 07.03.1996 р. (ред. від 07.01.2023 р.)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/85/96-%D0%B2%D1%80?utm_source#Text

7.Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності: постанова Кабінету Міністрів України № 803 від 11.11.2015 р. (ред. від 07.12.2023 р.)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://ips.ligazakon.net/document/KP150991?an=716>

8.Про затвердження критеріїв оцінки ступеня ризику...: наказ Мінекономіки України № 1233 від 09.07.2021 р. (ред. від 28.12.2023 р.)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-21#Text>

9. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження туроператорської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (назва із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.2019 р. N 916) Із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 6 листопада 2019 року N 916 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://ips.ligazakon.net/document/kp180747?an=4&ed=2019_11_06

10. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства : Закон України (док. № z680/02, ред. від 29.01.2021 р.)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text> .

11. Про затвердження Правил роботи закладів ресторанного господарства: наказ z680/02, ред. від 29.01.2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text>

12.Галузеві стандарти Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/gpkmv>

13. Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньої програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. О. Стрижак, К. М. Вовк ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. — Електрон. текстові дан. (586 КБ). — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. — 21 с. : іл. — Загол. з титул. екрану. — Бібліогр. : с. 19-20. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/35466>

14. Економіка рекреації та туризму [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак, Н. А. Дехтяр [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (1,48 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. - 346 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 333-340 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26223>

Додаткова

12. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua>

13. Вовк К. М. Івент-технології в освітньому процесі: підготовка фахівців з MICE-туризму / К. М. Вовк // Управління розвитком соціально-економічних систем, 2023. — С. 584–586. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29889>

14. Івченко Л. О., Погуда Н. В., Вовк К. М. Оцінка рівня розвитку туризму методами кваліметрії // Економіка та суспільство. — 2021. — №26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-5>

15. Стрижак О. О. Особливості розвитку сфери послуг в умовах Індустрії 4.0 // Умань, УНУС, 2021. — С. 151–152. — Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28549>

16. Стрижак О. О. Туристичний бізнес в умовах Індустрії 4.0 // Харків, ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2024. — С. 274–276. — Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32989>

Інформаційні ресурси

17. Всесвітня туристична організація (UNWTO) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.unwto.org>

18. Державне агентство розвитку туризму України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.tourism.gov.ua>
19. Національна туристична організація України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ntoukraine.org>
20. Україна Інкогніта [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukrainaincognita.com>
21. Booking.com Travel Insights [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.booking.com/data>
22. Destination Marketing Association International (DMAI) [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.destinationsinternational.org>
32. European Ecotourism Network (EEN) [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.ecotourism-network.eu>
23. Earth3dmap [Electronic resource]. – Access mode : <https://earth3dmap.com>
24. Eurostat [Electronic resource]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>
25. European Best Destinations [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.europeanbestdestinations.com>
26. Eurostar [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.eurostar.com/rw-en>
27. OECD Tourism Trends and Policies [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.oecd.org/cfe/tourism/>
28. OpenStreetMap [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.openstreetmap.org>
29. Rome2Rio [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.rome2rio.com>
30. Virtual Tours [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.virtourist.com>
31. World Bank Open Data [Electronic resource]. – Access mode : <https://data.worldbank.org>